

Дарина Сидоренко, журналіст «Юридична газета»
10 July 2018, 13:19

In forensic we trust!

Згідно з даними останнього звіту ACFE «Report to the nations 2018» (ACFE – Міжнародна організація професіоналів з розслідування шахрайства), втрати від корпоративного шахрайства за зафіксованими кейсами зі 125 країн склали більше ніж 7 млрд доларів США (в середньому втрати для кожного підприємства склали 130 тис. доларів). Однак це лише ті випадки, які офіційно зареєстровані організацією. У більшості випадків компанії не бажають «виносити сміття з хати», тому можна здогадатися, що реальні втрати бізнесу набагато більші. Що ж робити бізнесу в таких ситуаціях? Як знизити ризики розкрадання та шахрайства на підприємстві до мінімуму? Для вирішення цих питань на основі аудиту, комплаєнсу та захисту бізнесу виникла нова практика – форензік.

Донедавна цей термін був незнайомим для українського ринку, але протягом останнього року спостерігається зростання інтересу до цього інструменту. Численні конференції та засідання правників для популяризації форензіку на вітчизняному ринку підтверджують цю тенденцію. Що ж він являє собою? Загалом, цей термін використовується для позначення сукупності заходів, які застосовуються для виявлення, розслідування, аналізу, врегулювання та запобігання шахрайським діям співробітників організації.

Чи є проблема корпоративного шахрайства такою розповсюдженою? Світова статистика показує, що ця проблема стоїть достатньо гостро. Згідно з дослідженнями, компанії втрачають близько 5% від прибутку на недоброчесних діях своїх працівників. Що стосується українського ринку, то експерти вважають, що ця цифра може сягати 20%, враховуючи загальну фінансову нестабільність в країні. Також це залежить від секторального спрямування діяльності компанії.

Сергій Смірнов,
партнер Sayenko Kharenko, адвокат

– Враховуючи витрати на залучення форензік-експертів, наскільки ефективним можна вважати цей механізм для бізнесу?

– Як зазначено у звіті «Report to the nations», який щорічно готує Асоціація сертифікованих спеціалістів з шахрайств (ACFE), загальна сума втрат, які компанії у світі зазнають внаслідок шахрайства, складає приблизно 7 млрд доларів США. Це приблизна сума, сюди не враховуються багато країн світу.

Витрати на залучення форензік-експертів далеко не завжди є значними. Все залежить від правильної організації цього процесу від самого початку. Витрати можуть коливатися залежно від обраних експертів, розміру компанії, в якій проводиться розслідування, а також обсягу розслідування. Необхідно враховувати, що висновки, зроблені за результатами проведення форензік-розслідувань, дуже часто дозволяють не стільки визначити розмір вже завданих компанії збитків, скільки (що навіть важливіше)

запобігти новим зловживанням, оптимізувати структуру ведення бізнесу та уникнути збитків на значно більші суми.

– Наскільки власники українського бізнесу наразі зацікавлені у проведенні таких перевірок? Чи збільшився попит на форензик в останні роки? З якими запитами найчастіше звертаються клієнти?

– З нашого досвіду можемо зробити висновок, що сьогодні у форензик зацікавлені, насамперед, іноземні компанії або великі українські холдинги. Також варто зазначити, що у великих українських компаніях нерідко є власні департаменти, які займаються цим напрямком. Попит на послуги з форензик останнім часом почав збільшуватися, але він все ще залишається низьким, якщо порівнювати з іншими країнами світу, де форензик є достатньо затребуваним. Найчастіше до нас звертаються із запитами про проведення розслідувань шахрайства, повідомлення викривачів про порушення в компаніях (whistleblowers allegations), задля антикорупційних розслідувань та комплексних форензик-розслідувань діяльності компаній. Також нас часто залучають до проведення міжнародних форензик-розслідувань (Cross-Border Investigations), які ініціюються в інших країнах (найчастіше – в країнах знаходження штаб-квартири компанії).

– В чому полягає юридична функція під час проведення форензик? Які навички потрібні спеціалісту в цій сфері?

– Досвід професійних юристів, які мають експертизу у форензик, дуже важливий у процесі проведення розслідувань. Насамперед, такий досвід мають у юристи, які спеціалізуються на економічних злочинах (White Collar Crimes) та мають чітке уявлення, в якому напрямку потрібно рухатися. В Sayenko Kharenko також є окрема практика White-Collar Criminal Defence, яка спеціалізується саме на економічних злочинах та форензик. Ми на власному досвіді пересвідчилися, що навички юристів на практиці дуже ефективно поєднуються з можливостями інших членів команди, які займаються форензик, що дозволяє досягти максимального результату.

– Наскільки юридичним компаніям доцільно розвивати таку практику, враховуючи необхідність залучення спеціалістів у сфері фінансів, ІТ тощо? Чи все ж таки ця практика є більш перспективною для аудиторських компаній?

– На нашу думку, це дуже перспективний напрямок для юридичних компаній, оскільки попит на вказані послуги невеликими темпами, але щороку зростає. Це також підтверджує різке збільшення обговорення питань форензик під час проведення профільних юридичних заходів протягом останнього року. Що стосується Sayenko Kharenko, обсяг замовлень за останні 6 років зріс приблизно у 10 разів. Наразі така динаміка зберігається.